

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3220/2023. (V. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendelet 1. § (1), (2) és (3) bekezdése, 4. § (1)–(7) bekezdései, továbbá az 5. § (1) bekezdése, a 6. §-a, valamint a 8. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be.
- [2] 1.1. A 2022. október 12-én benyújtott és az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására 2022. november 28-án kiegészített alkotmányjogi panasz szerint a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1), (2) és (3) bekezdése, 4. § (1)–(7) bekezdései, továbbá az 5. § (1) bekezdése, a 6. §-a, valamint a 8. §-a alaptörvény-ellenesek.
- [3] Az indítvány szerint a támadott rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdésével, a B) cikk (1) bekezdésével, a T) cikk (3) bekezdésével, a 18. cikk (3) bekezdésével, a XII. cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) és (3) bekezdésével, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [4] 1.2. Az indítványozó természetes személy, az alkotmányjogi panasz és mellékletei szerint is önálló bírósági végrehajtó. A panasz szerint az indítványozó ellen jelenleg is fegyelmi eljárások vannak folyamatban, amelyekben felfüggesztették a végrehajtói hivatalából.
- [5] A panasz szerint a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar (MBVK) hivatalvezetője 2021. május 13. napján „Állandó helyettes kirendelése” tárgyú iratot bocsátott ki, amelyben állandó helyettes regisztrált az indítványozó helyettesítésére.
- [6] Az új állandó helyettes 2021. május 13. napján történt kirendelését követően, az MBVK hivatali helységében 2021. május 25. napján sor került átadás-átvételi jegyzőkönyv felvételére. A panasz szerint a törvényi rendelkezések [pl. a panaszban említett, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 245. § (1) bekezdése, 248. § (1) bekezdése] ellenére a kirendelt helyettesítő végrehajtó a helyettesítő tevékenységét ténylegesen nem az indítványozó végrehajtói irodájának az irodacímén végzi, vagyis nem ennek a végrehajtói irodának a keretei között, hanem más címen, az indítványozó végrehajtói irodáját megillető bevételeket a helyettesítő végrehajtó a helyettesítő végrehajtó irodája számlájára utalta és utalja át jelenleg is, úgy, hogy erre jogszabály nem adott lehetőséget.
- [7] A panasz szerint „[e]zt követően a 2022. július 1. napján hatályba lépő 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet [amit a 20/2022. (IX. 30.) IM rendelet 2022. október 1. napjával hatályon kívül helyezett], majd pedig a jelen alkotmányjogi panaszommal támadott 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendelet adott és ad már erre lehetőséget a helyettesítő végrehajtóknak.”
- [8] 1.3. A panasszal támadott R. a Vht. 307. § (1a) bekezdés o) pontjára hivatkozással, az ott megszövegezett felhatalmazással azonos címmel került kiadásra. A 2022. október 1-jei hatályba lépését megelőzően a 2022. július 1. és 2022. szeptember 30. között hatályos 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet szólt azonos címmel és lényegében azonos tartalommal a bírósági végrehajtó állandó helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, ügykezelés szabályairól. Az ezt megelőző időben ezek a kérdések rendeleti szinten nem voltak szabályozottak.

- [9] Az R. szerint, ha az önálló bírósági végrehajtó szolgálati jogviszonya megszűnik, áthelyezésre vagy kölcsönös áthelyezésre kerül sor, továbbá a felfüggesztésének vagy végrehajtói szolgálata szünetelésének időtartama alatt, a kirendelésre kerülő állandó helyettese jár el, a végrehajtó hivatását a megszűnés, az áthelyezés, a felfüggesztés és szünetelés napjától nem gyakorolhatja [1. § (1)–(3) bekezdés]. Az R. szabályozza a végrehajtási iratok és nyilvántartások átadását és átvételét (2. §), a végrehajtói letéti és elszámolási számlákkal kapcsolatos intézkedéseket (4. §), a végrehajtói szolgálathoz kapcsolódó eszközök átadását, átvételét (5. §), valamint a végrehajtói működés feltételeinek biztosítását (6. §). Utóbbi körben úgy rendelkezik, hogy az állandó helyettesi feladatok ellátását kizárólag annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy amelybe tagként belépett. Az R. 7. §-a 2022. október 1-jében határozta meg a hatályba lépést. A 8. § rendelkezett arról, hogy az R. rendelkezéseit a hatálybalépéskor folyamatban lévő végrehajtói szolgálat átadása-átvétele során is alkalmazni kell. A hatálybaléptető rendelkezések között nincs olyan, amely kifejezetten arról szólna, hogy a megelőző időben megtörtént átadás-átvételekből eredeztethető, és folyamatban lévő helyettesítések esetén az átadó és átvevő végrehajtó jogaira és kötelezettségeire az R. rendelkezései alkalmazandók-e, illetve azokból mi az, ami ezen esetekben is alkalmazandó.
- [10] 1.4. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti, kivételes alkotmányjogi panasz feltételeinek a fennállása igazolása körében az indítványozó a 33/2012. (VII. 17.) AB határozat III. pontjának egyes részeit hívja fel a következők szerint: „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek. [...] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik.”
- [11] A panasz idézi a bírósági végrehajtást érintő egyes alkotmánybírósági határozatokat, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, valamint a Vht. egyes rendelkezéseit.
- [12] A panasz úgy folytatja, hogy az Abtv. 29. §-a szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés azért merül fel, mert „a bírósági végrehajtók e sajátos jogi helyzetére figyelemmel, a szolgálati helyek törvényes kinevezettek által történő betöltéséhez, a végrehajtók törvénynek megfelelő helyettesítéséhez, a helyettesített végrehajtók irodája zavartalan működésének megővéséhez fűződő igazságszolgáltatási érdekek alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelhetők, ezért tisztelettel kérem alkotmányjogi panaszom befogadását.”
- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől – a jelen esetben 2022. október 1-je – számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az alkotmányjogi panaszt határidőben – 2022. október 22-én – nyújtották be.
- [15] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel, megjelöli azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § (2) bekezdése], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét, megjelöli az eljárás megindításának indokait, a sérelmezett jogszabályt, az Alaptörvény megsértett rendelkezését és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 41. § (1) bekezdés, 52. § (1b) bekezdés *f* pont], továbbá indokolást arra, hogy jogorvoslati lehetőség miért nem áll fenn.
- [16] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban megállapította, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az absztrakt utólagos normakontrollt felváltó speciális eljárás-fajta, mely személyes érintettséget feltételez. A panaszra tehát a jogszabály alkalmazása vagy hatályosulása ad okot, azonban úgy,

- hogy konkrét (bíróági) eljárás nem folyt/folyik az ügyben {vö. 3238/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság a 3230/2022. (V. 11.) AB végzésben arra is rámutatott, hogy „csak abban az esetben folytathat le érdemi vizsgálatot az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján eljárva, ha az indítványozó igazolja, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vele szemben közvetlenül hatályosult, és ennek következtében őt alapjogsérelem érte” (Indokolás [14]).
- [17] Az olyan indítvány, amely nem tartalmazza ennek az igazolását, nem alkalmas arra, hogy az Alkotmánybíróság érdemi eljárása alapjául szolgáljon {legutóbb: 3099/2023. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [18] 2.2. Az indítvány nem tartalmaz megfelelő érvelést arról, hogy az indítványozót a 2022. október 1-jén hatályba lépett jogszabály miért érinti közvetlenül. Az R. támadott rendelkezései a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével kapcsolatban tartalmaznak rendelkezéseket. A panasz szerint az indítványozó esetében ez az átadás, átvétel 2021. május 25. napján történt meg. Az R. később lépett hatályba, és az R. előzményének tekinthető 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet (a továbbiakban: IMr.) is. Az R. 8. §-a szerint a rendelkezéseit „a hatálybalépésekor folyamatban lévő végrehajtói szolgálat átadás-átvétele” során is kell alkalmazni. A panaszból nem derül ki, hogy az indítványozó konkrét ügyében miért az R. szabályai lennének alkalmazandók. Az indítványban nincs utalás arra, hogy az indítványozóval szemben az R-t alkalmazták volna az indítvány benyújtásakor vagy ez belátható időn belül, kényszerítően megvalósulna. Ebben a körben az alkotmányjogi panasz nem az R., hanem az IMr. hatálybalépéséről szóló szabályt (az IMr. 8. §-át) idézi tartalmilag, mint az R-nek a hatálybaléptető rendelkezését. Az R. 8. §-a azonban nem azonos az IMr. 8. §-ával. Az IMr. 8. §-a szerint „[e] rendelet rendelkezéseit a hatálybalépését követően megkezdett végrehajtói szolgálat átadás-átvétele során kell alkalmazni, azaz, hogy a 6. §-t a hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítések esetén is alkalmazni kell.” Az R. nem tartalmazza ezt, az alkotmányjogi panaszban hivatkozott, előírást, vagy más hasonló szabályt. Az indítvány nem tartalmaz érvelést arról, hogy az indítvány benyújtásakor az indítványozót az R. támadott szabályai közül melyek, és miért érintették.
- [19] A jelen ügyben ezek miatt a körülmények miatt az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem állapíthatók meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz fennállásának a feltételei az indítványozó személyét illetően. Önmagában az, a panaszban a mellékletekkel igazolt egyetlen személyes körülmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtója végrehajtói szolgálatból felfüggesztés alatt álló végrehajtó, nem alkalmas annak megalapozására, hogy az R. támadott rendelkezései – amelyek jellemzően a Vht. egyes rendelkezéseiből eredő, a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályait tartalmazzák, továbbá a helyettesítésre vonatkozó előírást is tartalmaznak – az indítványozót aktuálisan, jelenvaló módon érintik, vele szemben közvetlenül hatályosulnak.
- [20] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2312/2022.

